

Sygn. akt. I C 1204/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 stycznia 2021 r.

Sąd Okręgowy Warszawa -Praga w Warszawie Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Ewa Harasimiuk

Protokolant: Aleksander Kondej

po rozpoznaniu w dniu 16 grudnia 2020 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa Banku (...) S.A. z siedzibą w W.

przeciwko J. K. (1), A. K., D. K., K. S. i J. K. (2)

o uznanie czynności prawnych za bezskuteczne w stosunku do powoda

orzeka:

I. uznaje za bezskuteczną w stosunku do Banku (...) S.A. z siedzibą w W. czynność prawną w postaci umowy darowizny zawartej 31 października 2014 r. w Kancelarii Notarialnej w N. przed notariuszem M. S. za numerem aktu Repertorium (...), na mocy której J. K. (1) przeniósł na rzecz K. S. swój udział, objęty małżeńską wspólnością ustawową, we własności nieruchomości zabudowanej, położonej we wsi K., gmina P., powiat (...), województwo (...), dla której Sąd Rejonowy w Nowym Dworze Mazowieckim prowadzi księgę wieczystą oznaczoną numerem KW (...) - w celu zaspokojenia wierzytelności Banku (...) S.A. z siedzibą w W. wobec J. K. (1) w wysokości 201.777,67 zł (dwieście jeden tysięcy siedemset siedemdziesiąt siedem złotych sześćdziesiąt siedem groszy) stwierdzonej wyrokami: Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 17 grudnia 2013 r., wydanego w sprawie XVI GC 151/06 i Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 30 października 2014 r., wydanego w sprawie I ACa 494/14;

II. w pozostałym zakresie powództwo oddala;

III. znosi koszty procesu pomiędzy stronami.

Sygn. akt I C 1204/18

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 13 stycznia 2021 r.

Pozwem z dnia 12 maja 2017 r. (data stempla) powód Bank (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. wniosła o uznanie za bezskuteczną wobec powoda umowy

a) darowizny nieruchomości oznaczonej nr ewidencyjnym (...) i (...)we wsi K. gmina P., powiat (...), województwo (...), dla której Sąd Rejonowy w Nowym Dworze Mazowieckim prowadzi księgę wieczystą oznaczoną nr KW (...), na mocy której J. i A. K. przenieśli na rzecz K. S. własność tej nieruchomości wraz z jednoczesnym obciążeniem tej

nieruchomości przez K. S. służebnością osobistą na rzecz J. i A. K. oraz J. K. (2) polegającą na dożywotnim korzystaniu z I piętra budynku mieszkalnego pomieszczenia garażowego oraz

b) darowizny nieruchomości oznaczonej nr ewidencyjnym (...) położonej we wsi K. gmina P., powiat (...), województwo (...), dla której Sąd Rejonowy w Nowym Dworze Mazowieckim prowadzi księgę wieczystą oznaczoną nr KW (...), na mocy której J. i A. K. przenieśli własność nieruchomości na rzecz D. K.;

przy czym obie umowy zostały zawarte na podstawie aktu notarialnego z dnia 31 października 2014 r. pomiędzy J. K. (1), A. K., K. S. i D. K. w Kancelarii Notarialnej w N. przed notariuszem M. S. (Nr Rep (...))

w celu zaspokojenia wierzytelności powoda wobec J. K. (1) w wysokości 201.777,67 zł wynikającej z umowy leasingowej nr (...) zawartej dnia 15 stycznia 1999 r. z późniejszymi zmianami pomiędzy (...) S.A. w W. a L. L. (1) i J. K. (1) prowadzącymi działalność gospodarczą pod firmo (...) s.c. w P., która wierzytelność została przeniesiona na Bank w drodze umowy nr (...) „przelewu wierzytelności na zasadach określonych w Porozumieniu w sprawie indywidualnego limitu odnawialnego zaangażowania na finansowanie działalności gospodarczej w formie skupu wierzytelności leasingowych z dnia 16 czerwca 2000 r.” zawartej między (...) S.A. w W. a Bankiem stwierdzonej wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 17 grudnia 2013 r. sygn. akt XVI GC 151/06 oraz wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 30 października 2014 r. sygn. akt I ACa 494/14 oraz zasądzenie od pozwanych na rzecz powoda kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu powołano się na treść art. 527 k.c. wskazując, iż czynność dokonana przez dłużnika J. K. (1), jaką było przeniesienie własności nieruchomości wskazanych w akcie notarialnym (...) oraz ustanowienie służebności osobistej została dokonana z pokrzywdzeniem powoda jako wierzyciela (pозew k. 2-9).

W odpowiedzi na pozew z dnia 7 lipca 2017 r. (data stempla) pozwani wnieśli o skierowanie stron do mediacji, oddalenie powództwa w całości co do każdego z pozwanych oraz zasądzenie od powoda na rzecz każdego z pozwanych kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu zakwestionowano zasadność powództwa. Podniesiono brak związku przyczynowo - skutkowego pomiędzy przedmiotową umową darowizny a pokrzywdzeniem wierzyciela względem pozwanego D. K. wskazując, iż w dziale IV księgi wieczystej (...) jest ujawniona hipoteka na rzecz powodowego (...) Bank (...), Spółka Akcyjna Oddział (...) w N. do kwoty 773.500,00 zł. W ocenie strony pozwanej powyższe uniemożliwia uznanie, że wskutek skarżonej czynności doszło do pokrzywdzenia powoda w jakimkolwiek zakresie bowiem preferencje powoda jako wierzyciela osobistego nie mogą odbyć się z uszczerbkiem dla wierzyciela rzeczowego osoby trzeciej. Podniesiono nadto, iż z materiału dowodowego przedstawionego przez powoda wynika, że prowadzone są czynności egzekucyjne, wierzyciel jest stopniowo zaspokajany, a z informacji komornika nie wynika, iżby prowadzone postępowanie egzekucyjne miało cechować się bezskutecznością, czy niemożnością wyegzekwowania dochodzonej wierzytelności, nadto z samej treści wniosku o wszczęcie egzekucji wynika, że była ona prowadzona w dość ograniczonym zakresie. Wskazano również na brak przesłanki niewypłacalności dłużnika, nadto uznanie skarżonej czynności za bezskuteczną wobec powoda nie sprawi, iż będzie on mógł dochodzić z niej swoich pretensji bowiem wchodziła ona w skład majątku wspólnego pozwanych J. K. (1) i A. K. ze wszystkimi tego konsekwencjami na gruncie postępowania egzekucyjnego. Strona pozwana podniosła również, że powództwo jest sprzeczne z zasadami współżycia społecznego o jakich stanowi art. 5 k.c. poprzez wprowadzenie przez (...) S.A. oraz powodowy Bank w błąd pozwanego J. K. (1) co do podmiotu, na rzecz którego należy świadczyć raty leasingu, jak i na rzecz którego należy dokonać zwrotu leasingu, co spowodowało powstanie ogromnego zadłużenia związanego z odsetkami. (odpowiedź na pozew k. 131-138).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 15 stycznia 1999 r. L. L. (1) oraz pozwany w niniejszej sprawie J. K. (1), prowadzący działalność gospodarczą w formie spółki cywilnej pod nazwą (...), zawarli z (...) S.A. w W. umowę leasingu operacyjnego nr (...), której przedmiotem był (...) oddany do użytkowania na okres od dnia podpisania aktu jego wydania do dnia 31 stycznia 2004 r. Zgodnie z § 3 umowy L. L. (1) oraz J. K. (1) jako leasingobiorcy byli zobowiązani uiszczenia opłat leasingowych

tam określonych oraz miesięcznych opłat w złotych polskich stanowiących równowartość kwoty w DEM (markach niemieckich) według załączonego do umowy harmonogramu. Wysokość opłat leasingowych liczona była według kursu w Banku (...) S.A. XV Oddział w W., sprzedaży DEM na dzień wystawienia faktury, tj. na pierwszy dzień roboczy miesiąca, na który przypada płatność opłaty leasingowej. Leasingobiorcy byli obowiązani do dokonywania wszystkich wpłat z tytułu miesięcznych opłat leasingowych w formie przelewu lub bezpośrednio do banku na wskazany numer rachunku bankowego. Po zakończeniu umowy leasingobiorcy byli obowiązani do zwrotu przedmiotu leasingu wraz ze wszystkimi dokumentami w stanie odpowiadającym normalnemu jego zużyciu. W przypadku jeżeli przedmiot leasingu nie zostanie zwrócony leasingodawcy z jakichkolwiek przyczyn, leasingobiorca był obowiązany do uiszczenia opłat leasingowych w wysokości określonej w umowie za cały okres, aż do momentu zwrotu przedmiotu leasingu (§10 ust. 2 umowy). Integralną częścią umowy stanowiły warunki umowy leasingowej. Przewidywały one w przypadku nieterminowych opłat leasingowych lub innych związanych z umową do pobierania odsetek za opóźnienie w wysokości podwójnych odsetek ustawowych, a dokonywane wpłaty z tytułu ww. opłat miały być przeznaczone w pierwszej kolejności na pokrycie zaległych zobowiązań (pkt 9 WUL). Z kolei pkt 21 WUL przewidywał wyrażenie zgody przez leasingobiorcę na przelanie na rzecz banku lub osób trzecich wierzytelności wynikających z umowy. Przerwy w eksploatacji przedmiotu leasingu nie zwalniały z obowiązku uiszczania opłat leasingowych oraz innych opłat, ani też nie stanowiły podstawy przedłużenia umowy leasingu. Całkowitą wartość przedmiotu leasingu określono na kwotę 266.965,57 zł, co stanowiło równowartość 127.405,54 DEM (umowa leasingowa k. 13-18v).

W dniu 19 lipca 2000 r. została zawarta między leasingodawcą – (...) S.A. w W. a powodem umowa przelewu wierzytelności na zasadach określonych w porozumieniu w sprawie indywidualnego limitu odnawialnego zaangażowania na finansowanie działalności gospodarczej w formie skupu wierzytelności leasingowych z dnia 16 czerwca 2000 r., które stanowiło integralną część tej umowy dotyczącą wierzytelności przysługujących leasingodawcy wobec L. L. (1) oraz J. K. (1) na podstawie umowy leasingowej nr (...) z dnia 15 stycznia 1999 r. płatnej w wysokości i terminach określonych w harmonogramie stanowiącym załącznik nr 1 do umowy w łącznej wysokości 123.264,66 DEM. Powołane w umowie przelewu porozumienie w sprawie indywidualnego odnawialnego limitu zaangażowania na finansowanie działalności gospodarczej w formie skupu wierzytelności leasingowych zostało zawarte pomiędzy powodem a leasingodawcą (...) S.A. w W. w dniu 16 czerwca 2000 r. i regulowało przyjmowane na podstawie przelewów wierzytelności związane z zawartymi umowami leasingowymi. Porozumienie to zostało zawarte na okres 12 miesięcy od daty jego podpisania z prawem jego wypowiedzenia w terminie co najmniej 30 dni kalendarzowych. W celu zabezpieczenia zawartej umowy przelewu wierzytelności nr (...) z dnia 19 lipca 2000 r. powód zawarł z (...) S.A. umowę przewłaszczenia, której przedmiotem był (...) stanowiący przedmiot umowy leasingu zawartej z L. L. (1) i J. K. (1). Zgodnie z § 10 umowy przewłaszczenia w razie 3 dniowej zwłoki w terminie spłaty przewidzianej harmonogramem spłat określonych w umowie o przelew wierzytelności nr (...) z dnia 19 lipca 2000 r. powód będzie mógł złożyć pisemne oświadczenie (...), że wstępuje w prawa właściciela przedmiotu leasingu, a (...) zobowiązuje się bezzwłocznie powiadomić o tym leasingobiorcę i dostarczyć bankowi przedmiot leasingu.

Powód miał prawo przewłaszczoną rzecz zatrzymać, sprzedać lub wydzierżawić na warunkach i terminie według jego uznania, zaliczając uzyskaną sumę na opłatę zadłużenia z tytułu umowy przelewu wierzytelności. (...) S.A. poinformował leasingobiorców o ww. umowie przelewu w dniu 31 lipca 2000 r. Po zawarciu umowy przelewu z dnia 19 lipca 2000 r. powód pismem z dnia 5 listopada 2001 r. wezwał L. L. (1) i J. K. (1) do wpłacenia na jego rzecz rat leasingowych według harmonogramu spłat w związku z umową przelewu wierzytelności. Jednocześnie powód poinformował L. L. (1) i J. K. (1), że dokonywanie spłat do rąk poprzedniego wierzyciela ((...) S.A. w W.) nie zwalnia ich z zapłaty długu. Ponadto powód poinformował L. L. (1) i J. K. (1), że w dniu 5 listopada 2001 r. na mocy umowy przewłaszczenia z dnia 19 lipca 2000 r. i oświadczenia powoda skierowanego (...) S.A. w W. powód wstąpił w prawa właściciela ww. przedmiotu leasingu. Ponowne pismo podobnej treści zostało skierowane do leasingobiorców przez powoda w dniu 12 grudnia 2001 r., wraz z harmonogramem rat leasingowych. W kolejnym piśmie powoda z dnia 8 grudnia 2004 r. L. L. (1) i J. K. (1) zostali wezwani w związku z niezastosowaniem się do treści poprzednich pism do wpłaty na wskazany rachunek powoda kolejnych wymagalnych rat leasingowych począwszy od raty za listopad 2001 r., które na mocy umowy przelewu zostały nabyte przez powoda oraz do uiszczenia wszystkich zaległych i wymagalnych rat leasingowych w kwocie 172.234,65 zł wraz z odsetkami za opóźnienie.

L. L. (1) i J. K. (1) zostali zobowiązani do wpłacenia powyższych należności do dnia 17 grudnia 2004 r. z zagrożeniem skierowania sprawy na drogę sądową. Do ww. pisma został załączony aktualny harmonogram płatności rat leasingowych nabytych przez powoda na podstawie umowy przelewu wierzytelności nr (...) z 19 lipca 2000 r. poczynając od 33 raty oraz wyliczenie należytych odsetek za opóźnienie zgodnie z pkt 9 warunków umowy leasingowej w kwocie 89.234,64 zł. Po zawarciu umowy przelewu wierzytelności nr (...) z 19 lipca 2000 r. pomiędzy powodem a (...) S.A. w W. doszło do sporów prawnych związanych z odstąpieniem przez (...) od umów zawartych powodem, m.in. dotyczących przelewu wierzytelności wynikającej z umowy leasingu zawartej z L. L. (1) i J. K. (1). Spory te przekształciły się w spory sądowe oraz znalazły odzwierciedlenie w korespondencji kierowanej do pozwanych przez (...) S.A.. W korespondencji tej (...) S.A. informował L. L. (1) i J. K. (1) o dokonywaniu płatności rat leasingowych na jego rzecz a nie powoda z uwagi na odstąpienie przez niego od wszystkich umów cesji wierzytelności leasingowych oraz iż powód nie ma prawa własności do przedmiotu leasingu ani wierzytelności leasingowych. Następnie L. L. (1) i J. K. (1) zostali poinformowani przez Syndyka o ogłoszeniu upadłości Centrum (...) S.A. w W. w dniu 12 grudnia 2001 r.. Na skutek wezwania (...) S.A. L. L. (1) i J. K. (1) w dniu 12 lutego 2002 r. przekazali mu samochód stanowiący przedmiot leasingu (umowa przelewu wierzytelności k. 19-19v, wyrok XVI GC 151/06 k. 20-27v, wyrok I ACa 494/14 k. 28-42, kopie kart z akt XVI GC 151/06 k. 398, porozumienie k. 441v-444v, umowa przewłaszczenia warunkowego k. 445-446, wypowiedzenie k.446v-447, wezwanie k.447v, pismo k. 448, protokół przejęcia ruchomości k. 448v).

W postępowaniu toczącym się przed Sądem Okręgowym w Warszawie pod sygn. XXVI GC 530/12 i przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie w związku z apelacją (...) S.A. od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie dotyczącego rozliczeń pomiędzy (...) S.A. a powodem odnośnie zawartych kilkudziesięciu umów przelewu wierzytelności leasingowych, w tym wierzytelności wynikającej z umowy leasingowej nr (...), została ustalona nieskuteczność odstąpienia (...) od ww. umów przelewu (wyrok XVI GC 151/06 k. 20-27v).

Na zlecenie powoda rzeczoznawca z (...) Związku (...) sporządził prywatną wycenę samochodu ciężarowego będącego przedmiotem leasingu zawartego z pozwanymi, w której ustalono aktualną wartość na dzień wyceny tj. 22 stycznia 2007 r. w kwocie 36.800 zł brutto w tym VAT w kwocie 6.366,07 zł. Na podstawie umowy z dnia 29 października 2007 r. powód sprzedał przedmiot leasingu za kwotę wyższą, tj. 47.220 zł brutto w tym VAT w kwocie 8.515,08 zł zgodnie ze złożoną ofertą z dnia 17 lipca 2007 roku. Z treści powyższej umowy wynikało, że przedmiotowy samochód stanowił własność powoda na podstawie umowy przewłaszczenia z dnia 19 lipca 2000 roku pomiędzy (...) S.A. a powodem oraz oświadczenia powoda z dnia 5 listopada 2001 r. o wstąpieniu przez powoda w prawa właściciela przedmiotowego samochodu złożonego przez powoda leasingodawcy ((...) S.A.) na podstawie § 10 i 11 umowy przewłaszczenia. W związku ze sprzedażą samochodu stanowiącego przedmiot leasingu z L. L. (1) i J. K. (1), powód zaliczył na poczet zadłużenia leasingobiorców cenę sprzedaży netto tj. kwotę 38.704,92 zł tj. na poczet odsetek i kapitału odnośnie rat leasingowych z harmonogramu nr 33,34,35 w całości i częściowo na poczet raty nr 36, tj. w całości na odsetki dotyczące tej raty oraz częściowo na kapitał tej raty.

Wyrokiem w sprawie o sygnaturze XVI GC 151/06 z dnia 17 grudnia 2013 r. Sąd Okręgowy w Warszawie w punkcie pierwszym zasądził solidarnie od pozwanych L. L. (1) i J. K. (1) na rzecz powoda Bank (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. kwotę 191,818,23 zł z umownymi odsetkami od kwoty 134.325,91 zł w wysokości podwójnej stawki odsetek ustawowych od dnia 4 stycznia 2005 r. do dnia zapłaty i z odsetkami ustawowymi od kwoty 57.492,32 zł od dnia 4 stycznia 2005 r. do dnia zapłaty; w punkcie drugim umorzył postępowania co do kwoty głównej powyżej kwoty 222.764,38 zł wraz z należnymi odsetkami umownymi powyżej kwoty 152.621,50 zł i ustawowymi odsetkami od kwoty powyżej 70.142,88 zł od dnia 4 stycznia 2005 r. do dnia zapłaty; w punkcie trzecim oddalił powództwo co do kwoty głównej powyżej 191.818,23 zł oraz co do umownych odsetek od kwoty powyżej 134.325,91 zł od dnia 4 stycznia 2005 r. do dnia zapłaty i co do ustawowych odsetek od kwoty powyżej 57.492,32 zł od dnia 4 stycznia 2005 r. do dnia zapłaty, zaś w punkcie czwartym zasądził od pozwanych solidarnie na rzecz powoda kwotę 19.482,50 zł, w tym kwotę 7.200 zł tytułem, zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, a w pozostałym zakresie kosztami obciążył powoda (wyrok XVI GC 151/06 k. 20-27v z uzasadnieniem).

Na skutek apelacji obu stron od ww. orzeczenia, Sąd Apelacyjny w Warszawie wyrokiem w sprawie o sygn. I ACa 494/14 z dnia 30 października 2014 r. zmienił zaskarżony wyrok w punkcie trzecim w części w ten sposób, że zasądził solidarnie od L. L. (1) i J. K. (1) na rzecz Bank (...) spółki akcyjnej z siedzibą w W. kwotę 9.959,44 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 5 stycznia 2005 r. do dnia zapłaty oraz oddalił apelację powódki w pozostałym zakresie i apelację pozwanych w całości. W uzasadnieniu Sąd Apelacyjny podzielił ustalenia sądu I instancji, iż oświadczenia spółki (...) S.A. w stosunku do powoda o odstąpieniu od porozumienia z dnia 16 czerwca 2000 r., jak też od umów cesji wierzytelności leasingowych i przeniesienia na powoda własności pojazdów w celu zabezpieczenia wierzytelności posiadanych przez wskazaną spółkę wobec swoich kontrahentów, w tym w stosunku do L. L. (1) i J. K. (1) jako leasingobiorców nie odniosły żadnego skutku prawnego wobec powoda. (wyrok I ACa 494/14 k. 28-42 z uzasadnieniem, tytuł wykonawczy k.58-58v)

Pozwany J. K. (1) zawarł ze swoją małżonką A. K. umowę majątkową małżeńską ustanawiającą rozdzielność majątkową. Natomiast aktem notarialnym Rep. A (...) sporządzonym dnia 31 października 2014 r. przed notariuszem M. S. w N. zawarto umowę darowizny, na mocy której J. i A. małżonkowie K. darowali córce K. S. zabudowaną nieruchomość, oznaczoną nr ewid. (...) i (...), zawierającą łącznie obszar 7.921 m⁽²⁾, położoną we wsi K., gmina P., powiat (...), województwo (...) oraz synowi D. K. niezabudowaną nieruchomość, oznaczoną nr ewid. (...), zawierającą obszar 2.600 m⁽²⁾, położoną we wsi K., gmina P., powiat (...), województwo (...), a K. S. i D. K. oświadczyli, że darowizny te przyjmują (§2). Wartość darowizn stawający określili: na rzecz K. S. na kwotę 250.000 zł i na rzecz D. K. na kwotę 20.000 zł (§3). Wydanie nieruchomości obdarowanym nastąpiło w dniu 31 października 2014 r. (§4). K. S. oświadczyła, że ustanawia na rzecz rodziców J. i A. małżonków K. oraz siostry J. K. (2) służebność osobistą polegającą na nieodpłatnym i dożywotnim korzystaniu z I piętra budynku mieszkalnego, wejścia do budynku i pomieszczenia garażowego (§6). K. S. zobowiązała się zapewnić dożywotnią i nieodpłatną opiekę rodzicom J. i A. małżonkom K. oraz siostrze J. K. (2) (§7). K. S. zobowiązała się także do spłaty na rzecz brata P. K. w terminie 3 lat od daty tego aktu w wysokości 1/2 części średniej wartości niezabudowanej działki oznaczonej nr ewid. (...), zawierającej obszar 5.221 m⁽²⁾, położonej we wsi K., gmina P., powiat (...), województwo (...) lub podarować bratu P. K. nieruchomość odpowiadającą połowie działki nr ewid. (...). Spłata ta nie nastąpiła do daty zamknięcia rozprawy. Nie wydzielono też na rzecz P. K. działki.

J. i A. K. planowali podpisanie umowy darowizny i ustanowienia służebności osobistej od wielu lat. Teściowie J. K. (1) przed śmiercią przepisali ww. nieruchomości na rzecz na jego oraz A. K. z poleceniem, aby ci następnie przekazali uzyskany majątek swoim zstępny. Córka K. S. wyszła za mąż w 2005 r. Zdecydowano, że K. S. i jej mąż zamieszka z rodzicami w domu położonym w K., zajmując część parterową, zaś pierwsze piętro zostanie oddane do użytku J. i A. K.. Wstępnie ustalono, że K. S. wraz z mężem przejmie dom oraz gospodarstwo, a następnie podejmie się opieki nad rodzicami i niepełnosprawną siostrą J. K. (2). Ustalono również, że niezabudowaną działkę (...), stanowiącą grunty rolne, przejmą D. K. oraz jego brat P. K.. W następnych latach K. S. wraz z mężem dokonywała kolejnych inwestycji w przedmiotową nieruchomość, finansując remont domu m.in. wyremontowano elewację, ocieplono dom, zagospodarowano działkę, położono kostkę, wymieniono dach, wyremontowano klatkę schodową, wymieniono piec, wymieniono ogrzewanie z węglowego na gazowe. Remont elewacji kosztował 40.000 zł, wymiana dachu – 40.000 zł, położenie kostki i otynkowanie budynków gospodarczych – 30.000 zł, wymiana pieca – 15.000 zł, wymiana ogrodzenia – 7.000 zł. K. S. dokonywała powyższych inwestycji z myślą zamieszkania w K. na stałe. Na poczet kosztów remontów i inwestycji zaciągnięto kredyt hipoteczny w kwocie 100.000 złotych, obciążający tę nieruchomość.

D. K., po przeprowadzeniu się na do domu letniskowego na terenie nieruchomości rodziców w 2012 r. planował budowę domu na nieruchomości niezabudowanej, stanowiącej działkę ewidencyjną (...), w którym zamierzał zamieszkać wraz z żoną i córką. Zainicjowany został proces odrolnienia działki. W momencie darowizny na terenie nieruchomości stanowiących przedmiot zaskarżonej umowy mieszkali J. K. (1) z żoną A. K., syn D. K. z żoną i córką, córka K. S. z mężem i dziećmi oraz niepełnosprawna córka J. K. (2). Po podpisaniu umowy darowizny sposób korzystania z nieruchomości nie uległ zmianie. J. i A. K. zwlekali z zawarciem umowy darowizny w obawie przed potencjalnym wywłaszczeniem nieruchomości pod obwodnicę P.. (akt notarialny Rep. A (...) k.10-12v, odpis zupełny

KW (...) k. 43-51, odpis zupełny KW (...) k.52-56, zeznania pozwanego J. K. (1) k. 375-378 - e-protokół z 22/07/2020 r., zeznania pozwanej K. S. k. 378-379 - e-protokół z 22/07/2020 r., zeznania pozwanego D. K. k. 451-453 - e-protokół z 16/12/2020 r.)

Wobec pozwanej J. K. (2) w dniu 18 listopada 2014 roku orzeczono umiarkowany stopień niepełnosprawności w postaci upośledzenia umysłowego. Ustalony stopień niepełnosprawności datuje się od 2 października 2001 r. (opinia k. 114, orzeczenie k. 115-115v).

Pozwany D. K. w dniu 27 lutego 2015 r. zawarł umowę kredytu hipotecznego z oprocentowaniem zmiennym nr (...), na podstawie której (...) S.A. w W. udzielił D. K. kredytu w celu budowy domu jednorodzinnego na nieruchomości zlokalizowanej w miejscowości K., gmina P., działka (...), dla której prowadzona jest księga wieczysta nr (...) przez Sąd Rejonowy w Nowym Dworze Mazowieckim w kwocie 455.000,00 zł. Kredyt został udzielony na okres 30 lat (§2). Całkowita kwota do zapłaty przez kredytobiorcę w dniu zawarcia umowy wyniosła kwotę 762.206,22 zł (§3). Dla zabezpieczenia spłaty kredytu ustanowiono hipotekę na prawie własności nieruchomości wskazanej w § 2 umowy, której właścicielem jest D. K. do kwoty 773.500,00 zł (§4). W celu zabezpieczenia wiarygodności kredytowej w dniu 4 grudnia 2014 r. sporządzono operat szacunkowy nieruchomości przez rzeczoznawcę majątkowego P. W.. Wartość nieruchomości gruntowej na dzień wyceny ustalono na kwotę 121.000,00 zł, zaś wartość nieruchomości gruntowej na dzień zakończenia inwestycji wyceniono na kwotę 462.000,00 zł. Obecnie D. K. wraz z żoną mieszka w nowo wybudowanym domu powstałym w wyniku powyższej inwestycji. (odpis księgi wieczystej k. 154-158, umowa kredytu k.159-173, operat szacunkowy k. 174-185, zeznania pozwanego J. K. (1) k. 375-378, zeznania pozwanego D. K. k. 451-453).

W dniu 15 kwietnia 2015 r. powód wniósł do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Nowym Dworze Mazowieckim A. L. o wszczęcie egzekucji wobec dłużników solidarnych L. L. (1) i J. K. (1) prowadzących działalność gospodarczą pod nazwą (...) spółka cywilna celem wyegzekwowania kwoty 191.818,23 zł wraz z odsetkami umownymi liczonymi od kwoty 134.325,91 zł w wysokości podwójnej stawki odsetek ustawowych od dnia 4 stycznia 2005 r. do dnia zapłaty oraz z odsetkami ustawowymi od kwoty 57.492,32 zł od dnia 4 stycznia 2005 r. do dnia zapłaty, 9.959,44 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 5 stycznia 2005 r. do dnia zapłaty, 19.482,50 zł tytułem poniesionych kosztów sądowych, 2.968,00 zł tytułem poniesionych kosztów postępowania apelacyjnego, 84 zł tytułem poniesionych kosztów wniosku o nadanie klauzuli wykonalności oraz 12 zł tytułem opłaty kancelaryjnej. Pismem z dnia 22 kwietnia 2015 r. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Nowym Dworze Mazowieckim A. L. zawiadomił pozwanego J. K. (1) o wszczęciu postępowania egzekucyjnego. J. K. (1) odebrał zawiadomienie w dniu 27 kwietnia 2015 r. W dniu 22 maja 2015 r. dokonano zajęcia rachunku bankowego pozwanego J. K. (1) prowadzonego przez Bank (...) S.A. nr (...). W dniu 12 czerwca 2015 r. zajęto wierzytelności J. K. (1) należne mu od Naczelnika Urzędu Skarbowego w N. jako dłużnika wierzytelności z tytułu nadpłaty podatku dochodowego za rok 2014 oraz zwrotu podatku VAT i innych oraz zajęto prawa majątkowe J. K. (1) należne mu od (...) sp. z o.o. jako dłużnika wierzytelności z tytułu posiadanych udziałów (180) w przedsiębiorstwie i zysków z posiadanych udziałów. W dniu 27 sierpnia 2015 r. podjęto próbę zajęcia wynagrodzenia J. K. (1) w firmie Usługi (...) R. G.. Zajęcie wynagrodzenia nie powiodło się, gdyż J. K. (1) pracował w firmie na 1/4 etatu, w związku z powyższym jego wynagrodzenie stanowiło 1/4 wynagrodzenia minimalnego. W dniu 12 lutego 2016 r. zajęto wierzytelność J. K. (1) należne mu od Naczelnika Urzędu Skarbowego w N. z tytułu zwrotu nadpłaty podatku dochodowego za rok 2015 oraz zwrotu podatku VAT. W dniu 26 października 2016 r. zajęto wierzytelność J. K. (1) należne mu od Naczelnika Urzędu Skarbowego w N. z tytułu zwrotu nadpłaty PIT, CIT oraz VAT. Od wszczęcia postępowania do dnia 13 października 2016 r. na rzecz wierzyciela przekazano kwotę 8.398,51 zł (wniosek k. 57-57v, informacja k. 60, akta Km 348/15 k. 31, 37, 75, 105, 108, 182, 191, t. II k. 26, 177,).

Postanowieniem z dnia 3 lutego 2016 r. sygn. akt XVI GCo 278/15 Sąd Okręgowy w Warszawie nadał klauzulę wykonalności wyrokowi Sądu Okręgowego w Warszawie sygn. XVI Gc 151/06 zmienionego wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Warszawie sygn. akt I ACa 494/14 przeciwko małżonce dłużnika L. L. (1) I. L. z ograniczeniem odpowiedzialności do majątku objętego wspólnością ustawową. W dniu 5 lutego 2016 r. została zawarta umowa majątkowa małżeńska o ustanowienie rozdzielności majątkowej, w której L. i I. małżonkowie L. wyłączyli obowiązującą ich wspólność majątkową i ustanowili umowny ustrój rozdzielności majątkowej. Następnie wyrokiem

z dnia 8 maja 2017 r. sygn. III C 307/16 Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie rozwiązał przez rozwód związek małżeński zawarty między L. L. (1) a I. L. oraz dokonał podziału majątku wspólnego w ten sposób, że nieruchomości położoną przy ul. (...) w P., dla której Sąd Rejonowy w Nowym Dworze Mazowieckim prowadzi księgę wieczystą KW Nr (...) stała się wyłączną własnością I. L.. Pozwem z dnia 31 lipca 2017 r. I. L. wystąpiła z pozwem o zwolnienie spod egzekucji w/w nieruchomości. Wyrokiem z 26 czerwca 2018 r. Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie w sprawie o sygn.. III C 1870/17 oddalił powództwo. I. L. zaskarżyła wyrok apelacją, którą następnie cofnęła. Następnie I. L. wniosła o umorzenie prowadzonej egzekucji. Wobec oddalenia przedmiotowego wniosku przez komornika I. L. wniosła skargę na czynności komornika. W następstwie złożonej skargi Sąd Rejonowy w Nowym Dworze Mazowieckim postanowieniem z dnia 2019 r. sygn.. akt I Co 1035/19 umorzył postępowanie egzekucyjne Km 348/15 przeciwko I. L. w całości. Postanowienie jest prawomocne z dniem 8 maja 2019 r. Wartość nieruchomości położonej przy ul. (...) w P. została określona na kwotę 501.300,00 zł Bank (...) S.A. z siedzibą w W. w grudniu 2020 r. zainicjował przeciwko I. L. postępowanie o uznanie za bezskuteczną w stosunku do wierzyciela umowy o podział majątku wspólnego małżonków L. w celu zaspokojenia wierzytelności objętej niniejszym postępowaniem (akta III C 1537/20 wyrok k. 44-45, odpis kw k. 46-57, wyrok k. 58-60v, apelacja k. 60-165v, postanowienie k. 66, postanowienie k. 67-70, skarga k. 71-76, postanowienie k.77-80, akta Km 348/15 t. II k.20-22, 135-137, III C 1537/20 – pozw z zał.).

Postanowieniem z dnia 25 lutego 2016 r. w sprawie o sygn. akt I CSK 395/15 na skutek skargi kasacyjnej L. L. (1) i J. K. (1) na wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 30 października 2014 r., sygn.. I ACa 494/14 Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (kopie kart z akt XVI GC 151/06 k. 398).

Pozwany J. K. (1) otrzymuje zasiłek przedemerytalny w kwocie 900 zł. Prowadzi z żoną A. K. wspólne gospodarstwo domowe. A. K. uzyskuje dochody w kwocie 2.000 zł netto. Po rozwiązaniu współpracy z L. L. (1) J. K. (1) był od 29 kwietnia 2015 r. zatrudniony w firmie Usługi (...) R. G. na 1/4 etatu na stanowisku koordynator do spraw transportu, z tego tytułu uzyskiwał miesięczne wynagrodzenie netto w kwocie 377,77 zł oraz jako kierowca w spółce (...), z tego tytułu jego średnie miesięczne wynagrodzenie wносиło kwotę 1.239,16 zł netto. Małżonkowie na niepełnosprawną córkę J. K. (2) otrzymują rentę socjalną w kwocie 800 zł. Nie prowadzą wspólnego gospodarstwa domowego z córką K. S.. Ponoszą wspólnie opłaty, gdyż K. S. wraz z rodziną mieszka na parterze nieruchomości, zaś J. K. (1) z żoną mieszkają na pierwszym piętrze. Z uwagi na niskie dochody rodziców, opłaty za nieruchomość w przeważającej części ponosi K. S. z mężem, tj. 80% opłat za prąd, gaz i wodę. Wydatki związane z rehabilitacją i leczeniem niepełnosprawnej J. K. (2) ponoszą J. i A. K.. (zeznania świadka J. K. (1) protokół k. 375-378, zeznania świadka K. S. protokół k. 378-379, akta Km 348/15 T.I k. 191-201, T II k. 9-11).

Bank (...) S.A. w W. nie odzyskał należności objętych tytułami wykonawczymi w postaci wyroków Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 17 grudnia 2013 r. sygn. akt XVI GC 151/06 oraz Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 30 października 2014 r. sygn. akt I ACa 494/14, opatrzonych klauzulami wykonalności przeciwko J. K. (1), L. L. (1) i I. L., z ograniczeniem odpowiedzialności tej ostatniej do majątku objętego małżeńską wspólnością ustawową. Nie występował też o nadanie klauzuli wykonalności w/w orzeczeniom przeciwko żonie J. A. K. (okoliczności niesporne).

Ustalając powyższy stan faktyczny Sąd oparł się na powołanych wyżej dokumentach urzędowych, gdyż żadna ze stron nie zakwestionowała ich prawdziwości i autentyczności, dokumentach prywatnych, złożonych do akt sprawy oraz znajdujących się w aktach sprawy egzekucyjnej Km 348/15 i aktach spraw Sądu Okręgowego Warszawa – Praga w Warszawie o sygn. III C 1537/20, III C 1870/17, oraz Sądu Okręgowego w Warszawie o sygn. XVI GC 151/06 i XXVI GC 530/12, które stanowią dowód, iż oświadczenia w nich złożone są wiarygodne i pochodzą od osób, które złożyła pod nimi podpis oraz informacjach z odpowiednich ewidencji. Przedłożone dokumenty prywatne są sformułowane w sposób jasny i czytelny, a ich autentyczność nie budzi wątpliwości Sądu.

Czyniąc ustalenia faktyczne Sąd oparł się również na zeznaniach pozwanych J. K. (1), K. S. oraz D. K., w zakresie w jakim zeznania te uzupełniały zgromadzony w sprawie materiał dowodowy. Zeznania pozwanych w ocenie Sądu były jasne, logiczne, spójne; korespondują z pozostałym materiałem dowodowym, a w szczególności z dokumentacją znajdującą się w aktach sprawy oraz sprawy egzekucyjnej Km 348/15. Tym niemniej Sąd, nie uznał za wiarygodne twierdzeń pozwanych, iż K. S. i D. K., iż zamieszkując wraz z rodzicami nie mieli wiedzy i świadomości co do sytuacji

finansowej, w jakiej znajduje się ojciec. Nie odmawiając przymiotu wiarygodności istnienia rodzinnych planów co do podziału nieruchomości pomiędzy dzieci, nie sposób nie zauważyć zbieżności decyzji o darowiznie z zakończeniem postępowania apelacyjnego, w którym nie podzielono stanowiska dłużników co do należności w stosunku do Banku. Podobne działania zmierzające do wyłączenia majątku spod egzekucji podjął również L. L. (1), co skutkowało brakiem możliwości zaspokojenia roszczeń powodowego Banku z nieruchomości, która stała się wyłączną własnością jego I. L..

Postanowieniem z dnia 22 lipca 2020 roku Sąd pominął wnioski o przeprowadzenie dowodów z zeznań świadków M. W., A. L., L. L. (1) A. Z., J. Z. na okoliczność prowadzonych przez powodowy Bank czynności egzekucyjnych wobec J. K. (1) raz wniosek pozwanych o przeprowadzenie dowodu z akt sprawy XX GC 300/12 na okoliczność relacji pomiędzy powodem, a (...) S.A. dotyczący wzajemnych rozliczeń na podstawie art. 235² pkt. 2 i 3 k.p.c.

Postanowieniem z dnia 16 grudnia 2020 r. Sąd ograniczył dowód z przesłuchania stron, do wysłuchania pozwanych J. K. (1) oraz D. K. i K. S..

W ustalonym stanie faktycznym i przy zaprezentowanej ocenie materiału dowodowego, Sąd zważył co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie jedynie w części.

Zgodnie z art. 527 § 1 k.c. jeżeli wskutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową, każdy z wierzycieli może żądać uznania tej czynności za bezskuteczną w stosunku do niego, jeżeli dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli a osoba trzecia o tym wiedziała lub przy zachowaniu należytej staranności mogła się dowiedzieć. Stosownie zaś do art. 530 § 1 k.c. roszczenie to przysługuje również w wypadku, jeżeli dłużnik dokonał czynności w zamiarze pokrzywdzenia wierzycieli przyszłych.

Z treści powołanego przepisu wynika, iż wierzyciel może żądać uznania czynności za bezskuteczną w stosunku do niego tj. skorzystać ze skargi paulińskiej, jeżeli wykaże, iż dłużnik dokonał czynności na skutek której osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową, co doprowadziło do pokrzywdzenia wierzycieli, dłużnik w momencie dokonania tej czynności był świadomy faktu pokrzywdzenia wierzycieli, a osoba trzecia wiedziała o fakcie pokrzywdzenia wierzycieli lub miała możliwość uzyskania tej wiedzy przy zachowaniu należytej staranności. Stosownie do treści § 2 powołanego przepisu pokrzywdzenie wierzycieli następuje, gdy czynność prawna dłużnika jest dokonana z pokrzywdzeniem wierzycieli jeżeli wskutek tej czynności stał się niewypłacalny albo stał się niewypłacalny w wyższym stopniu niż był przed dokonaniem czynności. Podkreślić jednak należy, iż niewypłacalność w myśl powyżej powołanego przepisu oznacza, iż dłużnik rzeczywiście nie jest w stanie zaspokoić wierzyciela, zarówno dobrowolnie, jaki i w toku prowadzonego z wniosku wierzyciela postępowania egzekucyjnego. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 lipca 2013 roku, IV CSK 738/12 LEX nr 1396456, wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 22 listopada 2012 roku, I ACa 614/12, LEX nr 1246872) Sąd zaś orzekając w przedmiocie roszczenia z art. 527 k.p.c. jest każdorazowo obowiązany do zbadania czy stan ten istniał zarówno w chwili wytoczenia powództwa w sprawie, jak i stosownie do art. 316 § 1 k.p.c. - w chwili orzekania (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 lutego 2009 roku, V CSK 309/08, LEX nr 603191)

Co do zasady obowiązek wykazania wszystkich przesłanek wskazanych w art. 527 § 1 k.c. spoczywa na wierzycielu zgodnie z dyspozycją art. 6 k.c. Z art. 527 § 3 wynika jednak domniemanie, przenoszące ciężar dowodu na osobę trzecią, która dokonała spornej czynności. Jak stanowi powołany przepis jeżeli wskutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli korzyść majątkową uzyskała osoba będąca z nim w bliskim stosunku domniemywa się, że wiedziała ona, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. Domniemanie to może obalić osoba trzecia, jeżeli udowodni, że pomimo stosunku bliskości z dłużnikiem nie wiedziała o tym, iż dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli i nawet przy zachowaniu należytej staranności nie mogła się o tym dowiedzieć.

Z kolei art. 528 k.c. stanowi najdalej idące ułatwienie w realizacji skargi paulińskiej przez wierzyciela. Zgodnie z tym przepisem okoliczność, że osoba trzecia wiedziała lub przy zachowaniu należytej staranności mogła dowiedzieć się o tym, że dokonując czynności prawnej dłużnik działał z pokrzywdzeniem wierzycieli, istotną zgodnie z art. 527 § 1 k.c. dla możliwości uznania czynności dłużnika za bezskuteczną, nie ma znaczenia w sytuacji gdy osoba trzecia uzyskała

korzyść majątkową bezpłatnie. Wówczas wierzyciel nie musi wykazywać wymienionej okoliczności a osoba trzecia nie może bronić się udowadniając, że nie wiedziała lub nawet przy zachowaniu należytej staranności nie mogła dowiedzieć się, że dłużnik działał z pokrzywdzeniem wierzycieli.

W pierwszej kolejności należy wskazać, że nie budził wątpliwości Sądu fakt, iż na podstawie umowy leasingowej nr (...) powodowemu Bankowi przysługuje wymagalna wierzytelność w stosunku do J. K. (1) oraz L. L. (1) jako dłużników solidarnych zważywszy, iż powód przedstawił tytuł wykonawczy potwierdzający istnienie wierzytelności stwierdzonej wyrokami Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 17 grudnia 2013 r., wydanego w sprawie XVI GC 151/06 i Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 30 października 2014 r., wydanego w sprawie I ACa 494/14. Sądy obu instancji przychyliły się do argumentacji zaprezentowanej przez Bank i stwierdziły, że umowa przelewu wierzytelności zawarta pomiędzy Bankiem oraz (...) S.A. była ważna i skuteczna. W konsekwencji J. K. (1) oraz L. L. (1) jako leasingobiorcy byli zobligowani uiścić przeniesione na powodowy Bank należności w postaci rat leasingowych. Nadto podkreślenia wymaga, iż strona pozwana w toku procesu nie zaprzeczała istnieniu tej wierzytelności, choć zapowiedziano, iż pozwani będą się starali wzruszyć ww. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie inicjując postępowanie o wniesienie skargi nadzwyczajnej. Niezależnie od powyższego Sąd, stosownie do zasady *ne bis in idem*, rozpatrując powództwo oparte na przepisie 527 i n. k.c. nie jest uprawniony do ponownego rozpoznania sprawy, w której ustalono wierzytelność. Ma za zadanie zbadać jedynie przesłanki pozytywne i negatywne do uwzględnienia roszczenia ze skargi paulińskiej.

Odnosząc powyższe rozważania do przedmiotowej sprawy wskazać należy, że pozwani J. K. (1) i A. K. nie są osobami trzecimi w rozumieniu art. 527 i n. k.c. Zgodnie ze stanowiskiem wyrażonym w orzecznictwie, legitymację bierną w procesie wszczętym skargą paulińską ma osoba trzecia, a nie dłużnik dokonujący z nią czynności prawnej. Ten ostatni może zostać przyzpozwany przez pozwaną osobę trzecią do udziału w sprawie (art. 84 k.p.c.), albo może wstąpić do sprawy w charakterze interwenienta ubocznego (art. 76 k.p.c.), ale w żadnym razie nie jest współuczestnikiem koniecznym wobec braku ku temu przesłanek określonych w art. 72 § 2 k.p.c. (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 lutego 2009 r., sygn. IV CSK 411/08). W tym miejscu wskazać należy, iż dłużnikiem powoda był jedynie J. K. (1), bowiem powód nie uzyskał (a nawet o to nie wystąpił) klauzuli wykonalności przeciwko A. K. w zakresie wierzytelności, którą zamierza zaspokoić z majątku objętego małżeńską wspólnością ustawową. Natomiast A. K. zaskarżoną umową darowizny rozdysponowała swoim udziałem w nieruchomościach, co w konsekwencji czyni wątpliwym fakt, iż samo tylko ustanowienie służebności osobistej na jednej z tych nieruchomości na jej rzecz stanowiło po jej stronie przysporzenie, a tym bardziej generowało wzbogacenie kosztem wierzyciela. Z powyższych względów powództwo wobec J. K. (1) oraz A. K. podlegało oddaleniu wprost.

Sąd oddalając powództwo w stosunku do pozwanej J. K. (2) kierował się przede wszystkim zasadami współżycia społecznego wyrażonymi dyspozycją art. 5 k.c. J. K. (2) jest osobą niepełnosprawną i co do zasady nie ma możliwości samodzielnego funkcjonowania społecznego. W związku z powyższym uwzględnienie powództwa przeciwko niej z tego tylko tytułu, że ustanowiono na nieruchomości na jej rzecz służebność osobistą oraz dożywocie, czym w istocie zapewniono jej egzystencję na tzw. minimalnym poziomie zaspokajania potrzeb każdego człowieka poprzez dostarczanie jej żywienia, ubrania, mieszkania, światła i opału, zapewnienie jej odpowiedniej pomocy i pielęgnowania w chorobie oraz w razie potrzeby sprawienie własnym kosztem pogrzebu odpowiadającego zwyczajom miejscowym nie może być poczytywane za uzyskanie jakiegokolwiek korzyści majątkowej pod tytułem darmym, a jedynie wywiązanie się z obowiązku alimentacyjnego w stosunku do niej. Stosownie do brzmienia art. 128 i n., a w szczególności 133 k.r. i o. w zw. z art. 129 k.r. i o. zarówno rodzice jak i rodzeństwo mają w stosunku do pozwanej J. K. (2) obowiązek alimentacyjny, mają zatem obowiązek zapewnienia jej środków utrzymania oraz zabezpieczenia egzystencji. Niezależnie od tego wskazać należy na zachodzącą wątpliwość, czy pozwana J. K. (2) zważywszy poziom jej funkcjonowania społecznego i stopień niepełnosprawności była w stanie w ogóle mieć świadomość tego, że czynność dokonywana przez rodziców J. i A. K. jest dokonywana z pokrzywdzeniem wierzyciela. W ocenie Sądu, w oparciu o dokumentację zebraną w sprawie, zważywszy na okoliczność, iż wobec pozwanej orzeczono niepełnosprawność w stopniu umiarkowanym w postaci upośledzenia umysłowego oraz brak możliwości funkcjonowania społecznego J. K. (2), uzasadnione jest twierdzenie, że pozwana ta nie miała świadomości pokrzywdzenia wierzycieli. Zgodnie z art.

527 § 3 k.c. jeżeli wskutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli uzyskała korzyść majątkową osoba będąca w bliskim z nim stosunku, domniemywa się, że osoba ta wiedziała, iż dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. Zdaniem Sądu wobec tej pozwanej domniemanie to zostało obalone. Z powyższych względów powództwo wobec pozwanej J. K. (2) podlegało oddaleniu, również z tej przyczyny.

Odnosząc się do pozwanych D. K. i K. S., Sąd uznał iż byli oni świadomi tego, że ich ojciec prowadzi firmę i w ramach działalności tej firmy korzysta ze sprzętu leasingowego. Sąd nie dał wiary twierdzeniom pozwanych, iż przy tak bliskich relacjach, jakie niewątpliwie występują w rodzinie pozwanych, nie wiedzieli jak funkcjonuje zawodowo i finansowo ich ojciec. W orzecznictwie wyrażane jest zgodne stanowisko, iż należy domniemywać, że osoba będąca w bliskim stosunku z dłużnikiem wiedziała o jego zamiarze pokrzywdzenia wierzycieli czynnością prawną, co skutkuje odwróceniem ciężaru dowodu w procesie. W takim wypadku powód obowiązany jest jedynie do wykazania stosunku bliskości, zaś rzeczą pozwanego jest wykazanie w drodze przeciwdowodu, że u dłużnika nie występowała świadomość pokrzywdzenia wierzycieli, przez co zwalnia się on od dalszego dowodu wykazania braku wiedzy o świadomości pokrzywdzenia. Wprawdzie kodeks cywilny nie zawiera definicji określenia „bliskiego stosunku dłużnika z osobą trzecią”, jednakże niewątpliwie taki stosunek zachodzi pomiędzy rodzicami a dziećmi (wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 4 kwietnia 2019 r., I ACa 2/18, wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 13 marca 2019 r., I ACa 851/18., wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 29 listopada 2018 r., VI ACa 803/17). Fakt nagłego zakończenia leasingu samochodu ciężarowego oraz konieczność ponoszenia dalszych opłat, przekwalifikowanie się ojca oraz podjęcie przez niego zatrudnienia przynoszącego znacznie mniejsze dochody nie mógł być nieznanym najbliższym członkom rodziny pozwanego. W tym kontekście Sąd uznał, że twierdzenie, że najbliższa rodzina, w tym jego dzieci, wyłączając niepełnosprawną J. K. (2) nie wiedzieli o zaistniałym zadłużeniu i toczących się postępowaniach sądowych są niewiarygodne i nie zasługują na uwzględnienie. Zdaniem Sądu nie zostało skutecznie obalone domniemanie, iż pozwani, jako osoby bliskie wiedzieli, iż dłużnik (ich ojciec) działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli.

W oparciu o powyższe Sąd uznał, że rodzina pozwanego, w tym syn D. K. i córka K. S. mieli świadomość zaistniałego zadłużenia ojca J. K. (1), tym bardziej, że z zeznań pozwanej K. S. wynika, iż ta po wyjściu za mąż zamieszkała z rodzicami w 2005 r.. Nie sposób zatem przyjąć, że K. S. przed zawarciem umowy darowizny w dniu 31 października 2014 r. nie miała świadomości o toczącym się postępowaniu sądowym przeciwko J. K. (1) wszczętym przez powodowy Bank w dniu 4 stycznia 2005 r., które zakończyło się wydaniem przez Sąd Okręgowy w Warszawie w dniu 16 lutego 2005 r. nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym wzywającego J. K. (1) do zapłaty 172.235,65 zł z odsetkami za opóźnienie i nie informowała o tym rodzeństwa. Co więcej, pozwany D. K. zeznał, iż wiedział, że J. K. (1) wraz ze współnikiem musieli oddać wierzycielom samochody (k.452). W związku z powyższym domniemanie wynikające z art. 527§ 3 k.c w żaden sposób nie zostało obalone w stosunku do tych dwóch pozwanych.

Jednakże zdaniem Sądu, to bezsporne ustalenie, że D. K. i K. S., zachowując szczególną staranność, do stosowania której są zobowiązani powinni wiedzieć, że ich ojciec dokonując aktu notarialnego darowizny działa z pokrzywdzeniem wierzycieli, nie stoi w sprzeczności z faktem, że rodzice pozwanych J. K. (1) wraz z żoną planowali już wcześniej przeznaczyć dzieciom w drodze darowizny swój majątek. W polskim systemie kulturowym częstym jest, że rodzice chcą zadbać finansowo o swoje dzieci i czynią to w sposób sprawiedliwy, przekazując swój majątek z pokolenia na pokolenie. Pozwani J. i A. K. nieruchomości stanowiące przedmiot zaskarżonej umowy darowizny otrzymali w drodze spadku po rodzicach A. K. z poleceniem, aby ci następnie przekazali własność nieruchomości swoim dzieciom. W przypadku rodziny K. było to o tyle ważne, gdyż istniała nie tylko potrzeba zapewnienia w przyszłości opieki rodzicom, gdyby jej wymagali i spisania odpowiedniej regulacji w tym zakresie ale w szczególności konieczność zapewnienia opieki siostrze, o której wiadomo było z uwagi na jej niepełnosprawność, że takiej opieki bezpośredniej będzie wymagała do końca życia. Tenże argument nie uchyla kwestii, czy pozwani wiedzieli czy nie wiedzieli o długach ojca i czy mieli świadomość tego, że nieruchomości objęte darowizną są jedynym majątkiem, z którego zasądzone wierzytelności mogłyby być zaspokojone w pełnym, a przynajmniej w znacznym, stopniu.

Kolejnym istotnym zagadnieniem w sprawie jest kwestia czy w świetle przedstawionego stanu faktycznego można przyjąć, że w przypadku syna pozwanego D. K. doszło do rzeczywistego wzbogacenia.

Wartość darowizny na rzecz syna D. została określona w akcie notarialnym na kwotę 20 000 zł. Można podważać, że wartość tej darowizny została zaniżona bowiem zaledwie pół roku po zawarciu umowy darowizny pozwany D. K. zaciągnął na nieruchomości (...) kredyt hipoteczny, w związku z powyższym nieruchomość ta była przedmiotem wyceny przez rzeczoznawcę. Jej wartość oszacowano na kwotę 462.000 zł., przy czym sam grunt został oszacowany na kwotę 121.000 zł (k.174). Nie budzi wątpliwości, że w celu zrealizowania inwestycji na tej nieruchomości pozwany D. K. zaciągnął niebagatelny kredyt na kwotę 762.206,22 zł (k.160) i nadal ma do spłaty kredyt w kwocie oscylującej wokół 700.000 zł. Uwzględniając nakłady poczynione na tej nieruchomości (odrolnienie działki, wybudowanie domu jednorodzinnego, w którym obecnie pozwany D. K. zamieszkuje wraz z rodziną) oraz wysokie obciążenie hipoteczne tej nieruchomości wskazać należy, że wartość poczynionych przez pozwanego nakładów na przedmiotową nieruchomość i wartość poczynionych zadłużeń zabezpieczonych na nieruchomości znacznie przewyższają wartość nieruchomości. Judykatura przedstawia zgodny pogląd, iż preferencyjny charakter zabezpieczenia hipotecznego powoduje, że wierzytelności objęte hipoteką korzystają z pierwszeństwa zaspokojenia przed innymi wierzytelnościami. W konsekwencji wierzyciel jako wierzyciel osobisty dłużnika J. K. (1), niemający zabezpieczenia rzeczowego, doprowadziwszy do korzystnego dla siebie wyroku i wszczęcia egzekucji z nieruchomości obciążonej hipoteką, nie miałby w ogóle możliwości zaspokojenia swojej wierzytelności z tej nieruchomości. W orzecznictwie Sądu Najwyższego fakt ustanowienia hipoteki, obejmującej nieruchomość będącą przedmiotem zaskarżonej umowy, należy brać pod uwagę dla oceny tego, czy w wyniku zawarcia umowy dłużnika z osobą trzecią doszło w istocie do pokrzywdzenia wierzyciela w rozumieniu art. 527 § 2 k.c. Może się bowiem okazać, że przyczyną nieefektywności ewentualnej egzekucji wierzyciela wobec osoby trzeciej (art. 532 k.c.) byłoby właśnie aktualne obciążenie hipoteczne, ustanowione na rzecz innej osoby, korzystającej z określonych preferencji egzekucyjnych (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 października 2009 r., II CSK 221/09, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2007 r., II CSK 384/06, nieopubl.; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 lutego 2008 r., II CSK 503/07, nieopubl.; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 października 2006 r., III CSK 58/06, OSNC 2007, z. 9, poz. 138; utrata przez przedmiot nielojalnej czynności prawnej dłużnika waloru egzekucyjnego) dla wierzyciela pauliańskiego. Stanowisko Sądu Najwyższego w omawianym zakresie akceptowane jest także w literaturze.

Sąd Okręgowy w pełni akceptuje ten pogląd, co skutkowało tym, że powództwo w stosunku do D. K. podlega oddaleniu.

Odnosząc się do roszczenia skierowanego do pozwanej K. S., jak wskazano w powyższych rozważaniach, w ocenie sądu pozwanym nie udało się obalić domniemania, że nie wiedzieli o zobowiązaniach ojca w momencie zawierania umowy darowizny. W przypadku pozwanej K. S. darowizna miała walor przysporzenia. Składając zeznania pozwana K. S. wskazała, że zaciągnięty został kredyt na modernizację nieruchomości hipoteczny w kwocie 100.000 zł, przy czym o tym kredycie wzmiankowano już w umowie darowizny i w tejże umowie darowizny kredyt ten został już wykreślony (k.11v). W oparciu o powyższe ustalenia Sąd przyjął, że kredyt został zaciągnięty w momencie, kiedy jeszcze właścicielami nieruchomości byli rodzice pozwanej J. i A. K., w związku z powyższym już w momencie darowizny istniały podstawy do wykreślenia hipoteki. Z księgi wieczystej (...) wynika bowiem, że obciążenie hipoteczne zostało wykreślone w zw. z zawartą umową darowizny. Uwzględniając powyższe Sąd nie dopatrywał się żadnych przesłanek skutkujących oddaleniem powództwa w stosunku do pozwanej K. S., w tym również w zakresie zasad współżycia społecznego. Przepisy art. 527 k.c. i n. służą przede wszystkim zapewnieniu zabezpieczenia, zaspokojenia wierzyciela i w tym kontekście zostały wykreowane. Jednakże wskazać należy, że powództwo zostało uwzględnione tylko w stosunku do części darowizny udzielonej przez dłużnika J. K. (1). Strona powodowa przedstawiła tytuł wykonawczy przeciwko J. K. (1) i L. L. (1) i jego małżonce, przeciwko której nadano klauzulę wykonalności. Natomiast w toku postępowania sądowego nie przedstawiono, w tym też w postępowaniu egzekucyjnym, żadnych dokumentów, z których wynikałoby, że nadano klauzulę wykonalności wyrokowi Sądu Okręgowego i Sądu Apelacyjnego również przeciwko małżonce dłużnika A. K.. Podkreślenia wymaga, iż to na powodzie ciąży obowiązek wykazania, iż ma skuteczny wobec małżonka dłużnika tytuł wykonawczy. Powodowy Bank ani nie zaferował takich dowodów, ani nie wykazał inicjatywy dowodowej w kontekście oświadczenia dłużnika, iż zawarł z żoną umowę wyłączając wspólność

ustawową przed zawarciem zaskarżonej umowy darowizny. Wobec braku wskazanych dowodów sąd w tej części powództwo oddalił,

Reasumując powyższe wywody Sąd Okręgowy uznał za bezskuteczną w stosunku do powoda, jedynie umowę darowizny w zakresie w jakim dłużnik J. K. (1) darował swój udział objęty małżeńską wspólnością ustawową na rzecz K. S..

Odnosząc się do braku w zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym wskazanych dokumentów (w szczególności tytułu wykonawczego rzeciwko małżonce dłużnika A. K.) podnieść należy, że zgodnie z zasadą kontrydiktoryjności postępowania dowodowego to strony mają przedstawiać sądowi dowody a sąd z urzędu dowodów nie poszukuje, chyba że ma taki urzędowy obowiązek, co nie miało miejsca w niniejszej sprawie. Sąd zatem nie miał obowiązku poszukiwania z urzędu dowodów w sprawie, w tym dowodu wskazującego istnienia zobowiązania w stosunku do powoda po stronie A. K.. Składając zeznania w charakterze strony J. K. (1) zeznał, że podpisał z żoną, prawdopodobnie przed zawarciem umowy darowizny, umowę rozdzielności majątkowej, przy czym również i ten dokument nie został złożony do akt sprawy. Powód nie wypowiedział się co do tego faktu i nie zakwestionował go.

Sąd Okręgowy zbadał też okoliczność, czy wierzyciel nie może się zaspokoić aktualnie z innego majątku. Po zapoznaniu się ze sprawą zainicjowaną przeciwko małżonce L. L. (1), będącego dłużnikiem solidarnym na mocy umowy leasingowej nr (...) (sprawa sygn. akt III C 1537/20), która jest jedyną właścicielką nieruchomości na skutek podziału majątku, Sąd ustalił, że w tej chwili czynności egzekucyjne również w stosunku do tej nieruchomości nie mogą się toczyć, do momentu, do którego to postępowanie nie zostanie zakończone. W związku z tym na dzień wyrokowania w sprawie stan majątkowy dłużników jest taki, jaki był w momencie zainicjowania tego postępowania, zatem argument strony pozwanej, że wierzyciel może się zaspokoić z innego majątku nie mógł leć u podstawy oddalenia powództwa.

Z uwagi na powyższe Sąd orzekł zgodnie z pkt I sentencji.

Uwzględnienie powództwa w powyższym zakresie skutkowało oddaleniem powództwa w pozostałym zakresie, zgodnie z pkt II sentencji.

Zważywszy, charakter sprawy, wynik postępowania, oraz czas niezbędny do uzyskania tytułu egzekucyjnego, będącego podstawą zainicjowania sprawy niniejszej, w tym zachowanie dłużnika w stosunku do leasingodawcy, a następnie syndyka masy upadłości, oraz działania samego powoda na etapie powstania długu, Sąd zniósł koszty postępowania między stronami na podstawie art. 100 k.p.c. zarówno w zakresie kosztów sądowych jak i zastępstwa procesowego.

ZARZĄDZENIE

1. (...)

2. (...)